

est modus et ordo in Romana et universali ecclesia datus adipiscendi ecclesiasticas dignitates? Quem nisi quis servaverit, si aliunde ascenderit, utique non intrat per ostium, sed tamquam lupus rapax aut fur vel latro⁴⁾ est repellendus et merito in fide devius reputandus, presertim si pertinaciter se 45 defendat, ut fit in casu isto.

(Z. 18, exorbitanciis:) Cum iura antiqua et nova sint plena censuris istis ac etiam gravioribus frequenterque principes et magnates mandatis ecclesie rebelles taliter arceantur, quomodo tu dicis hec exorbitancias inauditas?

(Z. 19, iuri:) Ymo secundum iura cum ratione maxime dictante sancto spiritu adinventis, nisi 50 tu cum Wicleff et Huß volueris censuram ecclesiasticam contempnere et enervare.

(Z. 20, latenter:) Cave, ne in te lateat ista secta, qui spernis Romane ecclesie auctoritatem!

(Z. 25, subtrahuntur:) Hic serpit virus nequam heretice pravitatis, que extinguere nititur ecclesiasticam potestatem.

(Z. 28, huic rei:) Si occupationem domini tui rem hanc vocas, verum dicis, quia sua insaciabilis 55 ambitio ipsum et officialium aviditas in bonis ecclesie crassancium hanc rem preter omnem iusticiam induxerunt.

(Z. 29, opinantur:) Si de translacione loqueris, cuius executio fit per processum, os in celum ponis, papam defunctum redarguens et fratres suos. Verum dominus tuus intrusus, qui fuit in curia Romana tempore illo et libens prece vel precio Treuerensem ecclesiam comparasset etiam contra consuetudines et pretensa privilegia, que nunc pro se allegat, experiri potuit, que fuit occasio translacionis, cum translatus tunc nec minimum denarium nec aliquod mandatum ad curiam destinasset.⁵⁾ 60

(Z. 30, appellatum:) Ista ad concilium appellacio a provisione ecclesie tam mature facta per papam, si admitteretur, omnia iura subverterentur, nec aliqua provisio papalis umquam posset stabiliri, oporteretque aut semper esse concilium congregatum aut provisiones ecclesiarum protrahi nimis diu. 65

(Z. 39, periculum:) Ecce quomodo fatetur dominum suum cum suis complicitibus clerum compellere ad prophanandum, et satis mirum est, quod tot notoria flagicia quasi dissimulantur.

(Z. 46, remedio:) Verum tocuis huius cause remedium esset, quod sacrum Basiliense concilium dominum Vlricum de Mandelsch. cum suis complicitibus instanter requireret et moneret, quod sacris canonibus se conformarent, reatum suum agnoscerent et ad gremium ecclesie reverterentur. Quod 70 si facere vellent, eis venia et honestus status domino Vlrico promitteretur loco beneficiorum dimissorum. Sin autem, tunc, ex quo nollent audire ecclesiam, haberentur per concilium ut ethnici et publicani.⁶⁾ Indubie namque sequeretur ex hoc, quod multi nobiles, cives et plebeii, qui nunc vident concilium non solum dissimulare, sed etiam quodammodo nutare, an processus apostolici sint servandi, tunc videntes concilium assistere iusticie, aut inducerent dominum Vlricum ad obedienciam aut 75 eum desererent, prout a pluribus successive iam etiam noviter est desertus, et sic causa per dei gratiam brevissime fine optimo terminaretur.

⁴⁾ Vgl. Iob. 10,1 und 10,12.

⁵⁾ Doch vgl. über Rabans mögliche Vertrauensleute an der Kurie Meuthen, Trierer Schisma 63, und oben Nr. 81 Anm. 9.

⁶⁾ Vgl. Matth. 18,17.

Magister Hartungus (Molitoris von Cappel). Gegenschrift zur Supplik des Trierer Procurators <NvK>.

Reinschrift: ROM, Bibl. Vat., Ottobon. lat. 2745 f. 54^{rv}.

Erw.: Meuthen, Trierer Schisma 19 Nr. 23 und 135, 143f.

Rabans römischer Sachwalter Hugo Dorre wohnte in Rom im Hause des Rota-Auditors Hartung von Cappel; vgl. zu diesem Meuthen, Trierer Schisma 11. Nachdem Dorre die Supplik des NvK erhalten hatte, ließ er durch Hartung die Gegenschrift ausarbeiten, die wahrscheinlich für den engsten Beraterkreis des Papstes gedacht war. Vgl. dazu Meuthen, Trierer Schisma 19 und 143f. Das Datum ergibt sich wie bei den beiden vorhergehenden Stücken Nr. 135 und Nr. 136.

Supplicatio ista post multa narrata, que in magna parte sunt falsa, concludit et petit committi causam appellacionis cleri ac pretense nullitatis processuum habitorum cum potestate absolvendi ad cautelam ac citandi etc. Et ut apparet ex narratis, nititur illam pretensam nullitatem fundare in duobus:

5 Primo in appellacionibus cleri. Nam dicit ante sententiam declaracionis pro parte cleri appellatum.¹⁾ Quam appellacionem non recordor me vidisse; sed ponamus sine preiudicio, quod fuerit qualiscumque. Tamen, licet obstare posset declaracioni, non tamen primis processibus, qui illam precesserunt. Eciam ipsi supplicantes sibi ipsis respondent ad hanc obieccionem, ubi dicunt, quod papa appellaciones interpositas et interponendas cassavit. Et credo, quod eas et omnem earum effectum cassaverit, ut videri poterit ex tenore littere cassacionis. Et sic ille obiectus asserte nullitatis ex parte talium
10 appellacionum inducte, si qua fuisset, cessat, et per consequens absolutio ad cautelam locum non habet, nec eciam interdictum generale relaxari potest ad cautelam, ut in c. 'Presenti' de sen. ex., li. VI.²⁾

Secundo dicit in eadem supplicacione, *die nullitas der Prozesse sei aufgrund neuer instruccionen nicht näher aus. Was er darüber in der cedula (s.o. Nr. 129) sage, nämlich quod iudex usw. (s. Nr. 129)*: salva reverencia assertentis puto falsum et fictum.
15 *Zum weiteren, nämlich quod primo debuisset usw. (s.o. Nr. 129)*: nescio, unde hoc habeat vel dicere audeat. Nam licet iura dicant sententiam censure eciam interdicti debere precedere monicionem, ut in c. 'Reprehensibilis' de app.³⁾ et in c. 'Sacro' de sen. ex.⁴⁾, non invenio tamen, quod aggravacio et reaggravacio illam precedere debeant necessario. Ymmo eciam si monicio non precesserit, sententia propterea non est nulla . . ., nisi in duobus casibus expressis in c. 'Per tuas' de sen. ex.⁵⁾
20 Nec est verum, quod forma mandati domino Herbipolensi directi hoc habeat. Ymmo expresse habet inter sentencias et penas, quibus rebelles moneri mandantur, ut moneantur sub pena interdicti, ut ex ipsius inspeccione videri poterit. Et si forma mandati predicti hoc haberet, reputo, quod de hoc non avisasset in cedula ad partem, prout fecit, sed posuisset in ipsa cedula supplicacionis, ubi tamen plura alia falsa expressit.

25 Sic eciam, si concilium de talibus causis se intromitteret, prout revera se intromittere non deberet, sed remittere ad curiam domini nostri pape, a quo ea, que verisimiliter deduci possent in hoc facto, melius et congruentius expediri possent, cum apud sedem apostolicam multa de dictis narratis examinata prius fuerint et eciam ipsi domino R. archiepiscopo provisum, et ne per novam examinacionem eorum faciendam detur longior prorogacio in detrimentum animarum domini de Mandelscheit
30 ecclesiam Treuerensem . . . occupantis et sibi adherentium: nescio videre, quomodo supplicantes aliqua ex petitis consequi possent, cum asserta nullitas processuum in toto cesset.

Ad alia narrata levissime responderi potest, et maxime ad illud, quod dicit in principio, quod procurator produxerit debitam obedienciam, certificans executorem, quod dominus R. archiepiscopus illam habebit, illis prius habitis, ad que ipsa obediencia accessorie sequitur. Non intelligo, quid per
35 hoc velit dicere, nisi vellet forsitan dicere, quod postquam haberet possessionem ecclesie et castrorum, quod clerus tunc sibi vellet obedire. Ad hoc est responsio clara, quod hic agitur de parentis mandatis domini nostri pape et sui delegati, cui talia obici non possunt, cum indubitata iurisdiccione habeat, secus forte si prefatus r. p. dominus Rabanus ordinaria sua auctoritate aliquid mandasset, antequam possessionem vel saltem partem eius habuisset.

40 Quod autem dicit de abusu censurarum, clarum est, quod pro parte ipsius domini archiepiscopi nullus abusus factus est, sed omne moderamen cum omni mansuetudine et humanitate.

Et quod dicitur de scandalo, certum est ipsum dominum archiepiscopum non esse in causa, sed illum de Mandelscheit et suos adherentes etc.

Et quod dicit, quod per concilium esset talibus providendum, optime dicit, quia celeriter deberet
45 ille de Mandelscheit amoveri, ne diucius fraudarentur anime subditorum ipsius ecclesie, et eis deberet prefici prefatus dominus R. archiepiscopus verus eorum pastor etc.

¹⁾ *NvK drückt sich an dieser Stelle vorsichtiger aus und nennt den Appellanten nicht ausdrücklich* (appellatum est, Nr. 128 Z. 30).

²⁾ *c. 10 in VI^{to} de sentent. excomm. V 11.*

³⁾ *c. 26 X de appellat. II 28.*

⁴⁾ *c. 48 X de sentent. excomm. V 39.*

⁵⁾ *c. 40 X de sentent. excomm. V 39.*